

سینمای جهان

آقای کارگردان در متن یک دعوی همیشه
آیا واقعا این فیلم‌ها شهر بازی هستند؟!

در یافرج پور [در روزهای پرهیاهوی دنیای سینما- که در انتظار نمایش جدیدترین ساخته‌مارتین اسکورسیزی والبتنه لذت ناشی از نمایش آخرین فیلم به‌نمایش درآمده کوننتین تارانتینو یادآور روزگار اوج و شکوه سینماست- صحبت‌های مارتین اسکورسیزی درباره فیلم‌های ابرقهرمانی بحث‌های پردامنه‌ای را در میان سینما دوستان به‌وجود آورده‌است. سال‌های اخیر، سال‌های اوج و شکوه سینمای ابرقهرمانی بوده‌سینمایی که ایده اقتصاددانان هالیوودی رامبونی بر لزوم توجه هر چه بیشتر هالیوود به مخاطبان نوجوان به‌شکل عملی به اثبات رسانده‌است. این نوع فیلم‌ها که کمپانی مارول اصلی‌ترین و مهمترین سازنده‌اش است، البته در عین داشتن هواداران پرشمار و سفت‌وسخت به‌خصوص در میان نوجوانان، مخالفان سرسختی هم دارد که اغلب‌شان از جمله کسانی هستند که نگاه‌های جدی به سینما دارند و آن را والاتراز این فیلم‌های یکبار مصرف مارول و شرکاز قبیل اسپایدرمن و آیرون من و دیگر من‌ها و اخیراً وومن‌های همه‌فن حریف می‌دانند. مارتین اسکورسیزی یکی از این مخالفان است که چندی پیش درباره این فیلم‌ها به مجله امپایر گفته بود که «هیچ‌وقت کامل نتوانسته‌ام فیلم‌های مارول را تماشا کنم، آنها سینمای نیستند، هر چقدر باز یگرها تاناش می‌کنند بهترین بازی خود را ارائه دهند، اما در نهایت این فیلم‌ها برای من به شهر بازی می‌مانند، نه سینما. اینها در بهترین حالت می‌شود گفت پارک‌های سرگرم‌کننده هستند. این سینمایی نیست که سعی داشته باشد، تجربه احساسی و روانی انسانی را به انسان دیگری منتقل کند».

گفته‌های اسکورسیزی که به‌بهر متر و معیاری از اساتید دنیای سینماست، واکنش‌های منفی هواداران فیلم‌های ابرقهرمانی یا به اصطلاح خود این سینما، سوپر هیرویی را به سمت استار روانه کرد. هوادارانی که ضمن اشاره به این که «به مارتین اسکورسیزی احترام می‌گذاریم» یا حتی «عاشق او هستیم»، اما به‌ظاهر نظر او درباره شباهت فیلم‌های ابرقهرمانی کمپانی مارول به شهر بازی عکس‌العمل‌های منفی‌نشان داده‌بودند.

ورایتی در این زمینه گزارش داده که بعد از صحبت‌های مارتین اسکورسیزی درباره شباهت جهان سینمایی مارول و فیلم‌های میلیاردر دلاری آن با تم پارک‌ها یا پارک‌های موضوعی تفریحی، فیلمسازانی چون جیمز گان و جاس وودون و برخی از شخصیت‌های فیلم‌های کامیک‌بوکی واکنش نشان دادند. در این زمینه خیلی‌ها به صحبت‌های جیمز گان، کارگردان «محافظان کهنشان» اشاره کرده‌اند که در تویتر نوشته‌بود: «خیلی خشمگین شدم وقتی مردم بدون آن که آخرین و سوسه‌های مسح را ببینند، با آن مخالفت کردند. حال‌هم غمگینم که او هم فیلم‌های مراه‌همین شکل قضاوت می‌کند. با این حال، همیشه عاشق اسکورسیزی می‌مانم و قدر دان تاثیر او بر سینما خواهم بود و اصلانمی‌توانم بیش از این منتظر تماشای ایرلندی‌باشم».

بعد از این واکنش‌ها به نظر می‌رسید مارتین اسکورسیزی دنباله این بحث را اول خواهد کرد. استاد اما همین یکی دو روز پیش یک بار دیگر بر موضعش پای فشرد و تاکید کرد که «فیلم‌های مارول شهر بازی هستند، نه سینما» گفته‌ای که پای رابرت داونی جونیور، یکی از بازیگران مطرح سینما و ایفاگر نقش مرد آهنی را هم به این درگیری باز کرد.

داونی جونیور البته بر خلاف بقیه مارول‌بیست‌ها به اسکورسیزی حمله نکرد. دایز گفته‌های او اظهار ناراحتی نکرده است. او گفته که نظر اسکورسیزی را محترم می‌شمارد. «هن از نظر اسکورسیزی تقدیر می‌کنم، زیرا می‌دانم این فیلم‌ها شبیه هیچ چیز دیگری نیستند؛ ما به همه چشم‌اندازهای مختلف نیاز داریم تا بتوانیم به دل سینما برسیم. در این میان اگر کسی بگوید آیرون من سینما نیست، آیا چیزی عوض می‌شود؟ نه چون برای من این سینماست».

محمود زند مقدم در بیمارستان بستری شد

محمود زند مقدم، جامعه‌شناس مردم‌مدار و نویسنده مجموعه هفت جلدی «حکایت بلوچ» صبح دیروز در بیمارستان بستری شد. این پژوهشگر ۸۱ ساله، ۵۵ سال از عمر خویش را صرف تحقیق در گوشه گوشه سیستان و بلوچستان کرده و در مجموعه هفت جلدی‌اش از حکایات مردمی گفته که در تاریخ کمتر به آن پرداخته شده‌است.

در سوابق زند مقدم، که دکترای برنامه‌ریزی منطقه‌ای از انگلیس دارد، ریاست مرکز مطالعات خلیج فارس و دریای عمان، مدیر کل دفتر برنامه و بودجه استان سیستان و بلوچستان و تأسیس دانشگاه سیستان و بلوچستان به چشمه‌ی خورده. دیروز پزشکان تشخیص شکستگی لگن دادند و حالا باید تحت عمل جراحی قرار بگیرد.

در روزهای پس از بروز یک حادثه، کودکان به حمایت و مراقبت بیشتری نیاز دارند. ممکن است خیلی بترسند و فشار زیادی به آنها وارد شده باشد.

حمید جبلی:

ادعایی در نمایشنامه‌نویسی ندارم

حمید جبلی معتقد است که در ایران فیلم‌نامه‌نویس و قصه‌نویس بسیار داریم. اما نمایشنامه‌پرداز کمتری دارد. او دیروز در مراسم رونمایی از کتاب‌های «عشق روی خرپشته» و «دوستان با محبت» درباره دلایل کمبود نمایشنامه در ایران گفت: «یکی از دلایل تمایل اندک به نمایشنامه، مسأله اقتصادی است. گردش مالی تالیف و چاپ نمایشنامه نسبت به سینما اندک است و بخش بسیار ناچیزی از درآمد خلق نمایشنامه، به نویسنده آن می‌رسد.» او چند کلامی هم درباره خصوصیات هنرمند صحبت کرد: «هنرمندان خوداموخته بر اساس احساس و اتفاق دست به خلق اثر می‌زنند و اگر به جای قلم‌مو، ساز به دست‌شان داده می‌شد، شاید در موسیقی به‌جای نقاشی هنرآزمایی بکنند، بنابراین من خودم را هیچ‌یک از اینهنامی‌دانم، و حتی ادعا ندارم که نمایشنامه‌نویسم.»

خدا حافظی ابدی جلوی دوربین فیلمبرداری

حوادث سینمایی قربانی دیگری گرفت. این بار طراح صحنه جوان سر یال سیروس مقدم دستچین شد

عکس: هانزار هزارانه

دفاع مقدس اجرا کنند، آنها درون دریاچه افتادند و به دلیل سنگینی تجهیزات نظامی متصل به لباس هایشان، به قعر دریاچه فرو رفتند و تمام!

مرگ ابدی

یکی دیگر از مشهورترین رخداد‌های منجر به مرگ در سینمای ایران مربوط به پیمان ابدی است؛ بدلکاری که با رزمه‌های قابل احترام به ایران آمده بود، اما خیلی زود، در تله فیلم چشم‌های نامحسوس در اتوبوسی که قرار بود از دره پرت شود گیر افتاد و سینمای ایران را از یکی از مجریان مستعد صحنه‌های اکشن محروم کرد.

مرگ بر اثر انفجار

این سانحه تلخ و ناراحت‌کننده سر فیلم معراجی‌های مسعود دهنمکی رخ داد و در آن چهار نفر از عوامل این فیلم جان خود را از دست دادند. چهار نفر به نام‌های جواد شریفی راه، رضا فرجی، علی اکبر نجبر و بدلکار گروه که به دلیل نبود امکانات مربوط به صحنه‌های انفجاری رخ داد.

سوانح دیگر

علاوه بر حوادث منجر به فوت، شاهد سوانح دیگری نیز بوده‌ایم که آسیب‌های زیادی را متوجه دست‌اندرکاران سینمای ایران کرده‌است. از جمله معروف‌ترین آنها می‌توان به قطع نخاع اصغر شاهوردی اشاره کرد. این صدابردار تحسین‌شده هنگام بازگشت از لوکیشن «چراغی در مه» در سانحه تصادف قطع نخاع شد. اتفاقی که البته در مورد سینماگرانی چون پیمان سندنجی‌زاده، بازیگر فیلم سفر به جزابه و عباس امیری بازیگر سر یال «صبح بخیر سرکار» به مرگ منتهی شد.

علاوه بر اینها می‌توان به سوانحی چون مصدومیت سر و شکستن استخوان ترقوه گوهر خیراندیش در فیلم «آذر، شه‌دخت، پرویز و دیگران»، آسیب‌دیدگی شدید یولاد کیمیایی در فیلم متروپل، غرق شدن نابازیگر فیلم شب واقعه در بهمنشیر، قطع دست و انگشتان پای مصطفی کرمی و مرگ قاسم دهقان سنگستانی، طراح صحنه و مشاور نظامی فیلم «قطعه‌های از بهشت» اشاره کرد. سوانحی که این پرسش را مکرر پیش می‌آورد که تا چه زمانی سینما و سینماگران باید تاوان بی‌تدبیری و سهل‌انگاری و البته کمبود امکانات را بدهند؟

پورسرخ سر صحنه فیلمبرداری، آسیب‌دیدگی الناز شاکردوست از ناحیه کمر سر صحنه فیلمبرداری، حادثه برای هلیا امامی سر صحنه از یادها رفته، حادثه برای مهدی هاشمی سر صحنه تگزاس ۲ و البته حوادث و آسیب‌دیدگی‌های دیگر برای بازیگرانی مانند گوهر خیراندیش، مریلا زارعی، مهران مدیری، یولاد کیمیایی، باران کوثری، پگاه آهنگرانی، امین حبیبی و بی‌شمار بازیگر دیگر. جالب این که سینمای دیگر نقاط جهان نیز در این زمینه چندان از ما جلو نیست و در همین مدت زمانی که این اتفاقات در ایران رخ داده، اخبار و تیتراهای مشابهی نیز از آسیب‌دیدگی بازیگران خارجی منتشر شده‌است: حادثه برای تام کروز سر صحنه فیلمبرداری، ۷۰ بخیه روی صورت خانم بازیگر، بازیگر کهنه کار هالیوود تا چند قدمی مرگ رفت، مچ پای نیکلاس کیج شکست، از نچ دست راست و مچ دست چپ جرمی رنر شکست، حادثه وحشتناک سوختن ۳۱ بازیگر سر صحنه فیلمبرداری و...

شلیک به کارگردان

شاید قدیمی‌ترین نمونه حوادث سر صحنه فیلمبرداری در سینمای ایران - که به یاد داریم - ماجرای باشد که در گذشته محرم علی سجادی حسینی انجامید؛ حادثه‌ای که به دلیل کنترل نشدن اسلحه یکی از بازیگران فیلم خط آتش رخ داد و او که فکر می‌کرد تفنگش با گلوله مشقی پر شده‌است، (غافل از این که سرباز مسئول این کار آن روز به اشتباه یکی از خشاب‌ها را با گلوله جنگی پر کرده بود) هنگام تمرین، گلوله را به پیشانی کارگردان شلیک کرد.

مرگ با درشکه

شاهرخ غیائی هم سر صحنه درگذشت؛ سر صحنه فیلم فصل پنجم رفیع پیتز. در صحنه‌ای که غیائی سوار بر درشکه باید مسیری را می‌پیمود، اسب درشکه رم کرد و غیائی را با سرعت به بیرون پرت کرد و باعث مرگ این بازیگر مستعد شد.

مرگ در آب

این اتفاق سر صحنه فیلم خدا حافظ رفیق رخ داد. در سکانسی که قرار بود چهار هنرور با تجهیزات نظامی کامل در دریاچه مصنوعی شهرک سینمایی

کارگردانی که از مصاحبه درباره فیلمش منع شده‌است

کاخ جشنواره در انتظار «لاله»

با استناد به آن ساخت فیلم را غیر ضروری دانستند؛ مثل باقری بنایی، عضو کمیسیون فرهنگی مجلس وقت که گفته بود: «تولید این فیلم به هیچ عنوان در اولویت‌های فرهنگی نظام نیست». همه نشانه‌ها از ساخت یک پروژه بزرگ سینمایی خبر می‌داد اما سرانجام با ادامه سروصداها و در نهایت تغییر دولت این پروژه متوقف شد اما گویا در سال‌های اخیر کارگردان به صورت چراغ‌خاموش کار را پیش برده‌است. البته شنیده‌های «شهروند» همچنان حاکی از آن است که کارگردان این فیلم همین حالا هم که «لاله» در مراحل پایانی تدوین است از سوی وزارت ارشاد برای مصاحبه درباره آن منع شده‌است. لاله داستان زندگی لاله صدیق را روایت می‌کند که در رشته‌هایی چون خلبانی، رقابت‌های اتومبیلرانی رالی و سوارکاری زنان ایرانی افتخارات زیادی را کسب کرده و در واقع نخستین زنی است که در رشته اتومبیلرانی از ایران در مقابل مردان به رقابت پرداخته‌است. این روزها تدوین فیلم «لاله» توسط حسن ایوبی و با حضور کامل نیک‌نژاد انجام می‌شود و دلیل آن هم این است که زبان فیلم انگلیسی است؛ بنابراین لازم است کارگردان اثر سر تدوین حضور مستمر داشته باشد. سارا امیری، ایرج نودری، آرزینا حاجیان، لیلیا واتادی، میترا حجار، نیکی کریمی، همایون هشیارنژاد، محمد متوسلانی، محمد صادقی، امیرعلی دانایی، پیام اینالوئی، ژوبین رهبر، محمود دلان، نیکلاس گیلک، بهرام حیدری و... از جمله بازیگران فیلم «لاله» هستند.

نورا بیگ | فیلم سینمایی لاله یکی از جنجالی‌ترین پروژه‌های سینمایی این روزها در مراحل پایانی است و احتمالاً در جشنواره فجر امسال هم حضور خواهد یافت. ریشه‌های حساسیت بر سر این فیلم را باید در نام کارگردان آن یعنی اسدالله نیک‌نژاد جست‌وجو کرد؛ کسی که در طول زمان فعالیت حرفه‌ای خود همکاری با شبکه‌های بین‌المللی را در کارنامه‌اش دارد. خیلی‌ها همکاری‌های او با شبکه‌های بین‌المللی و سینمای هالیوود را سنازگار با معیاری اخلاقی نمی‌دانستند. در ایران هم البته بر سر پخش سریال «بازیگر صحر» به‌عنوان یکی از مهمترین آثار تلویزیونی در دهه ۶۰ سروصدا و مخالفت‌های زیادی به پا شد. در آن زمان البته برخی گریم و پوشش بازیگران سریال را نقد کرده بودند اما در نهایت با پادرمیانی‌های انجام‌شده مشکلات پخش آن رفع شد. با وجود همه اینها اما اسدالله نیک‌نژاد همچنان یک اسم حساسیت‌زاست و شاید جنجال‌هایی که درباره ساخت فیلم لاله داشت، به خوبی گواه این مطلب باشد. سابقه ساخت این فیلم به هشت سال قبل برمی‌گردد یعنی زمانی که نیک‌نژاد مورد حمایت مقام‌های دولتی ایران در سازمان سینمایی بود و حتی گفته می‌شد مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی مسئولیت سرمایه‌گذاری دوونیم میلیاردی این فیلم را بر عهده گرفته‌است؛ اگر چه برخی رقم نهایی ساخت پروژه را هفت میلیارد تومان از بابی کردند. هزینه‌های میلیاردی فیلم البته یکی از همان دلایلی بود که برخی منتقدان و حتی نمایندگان مجلس

